

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA****Codi:** 46911**Nom:** Psicosociologia Aplicada**Cicle:** Màster Universitari Oficial**Crèdits ECTS:** 4,5**Curs acadèmic:** 2026-27**TITULACIONS**

Titulació	Centre	Curs	Període
2275 - Màster Universitari en Prevenció de Riscos Laborals	Facultat de Ciències Socials	1	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
2275 - Màster Universitari en Prevenció de Riscos Laborals	Psicosociologia aplicada	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

PRADO GASCO VICENTE JAVIER

RESUM

El concepte de factors psicosocials fa referència a les condicions que es troben presents en una situació laboral i que estan directament relacionades amb l'organització, el contingut del treball i la realització de la tasca, i que tenen capacitat per afectar tant el benestar o la salut (física, psíquica o social) dels treballadors com al desenvolupament del treball. L'actual Llei de prevenció de riscos laborals (Llei 31/1995) reconeix que l'organització i l'ordenació del treball són condicions de treball susceptibles de produir riscos laborals. En l'assignatura Psicosociologia aplicada s'introdueixen els coneixements bàsics de la psicosociologia aplicada a la prevenció dels riscos laborals, de manera que s'ofereix a l'alumne o alumna una aproximació als conceptes i les aplicacions més rellevants de la disciplina que es poden considerar essencials per al futur exercici professional. Amb aquesta matèria, els alumnes adquireixen les bases fonamentals per cursar l'especialitat optativa d'ergonomia i psicosociologia aplicada. En qualsevol cas, si l'elecció de l'alumne o alumna no fóra aquesta especialitat, es garanteix en la seua formació una base mínima de coneixements en aquesta àrea i el capacita per realitzar avaluacions de risc psicosocial senzilles, proposar mesures per al control i la reducció d'aquest tipus de riscos, col·laborar amb els serveis de prevenció i amb els especialistes en psicosociologia aplicada, i totes les funcions que li corresponguen segons l'article 36 del Reglament dels serveis de prevenció.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Atès que els estudiants que accedeixen al màster tenen un perfil de títol de grau heterogeni, es recomana que l'estudiant llegisca i es documente sobre els continguts de psicosociologia per tal de facilitar el procés de transmissió i comprensió dels coneixements.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

2275 - Màster Universitari en Prevenció de Riscos Laborals

Buscar i seleccionar informació en bases de dades i documents de caràcter científic i professional, i tenir capacitat per a sintetitzar-la i interpretar-la.

Col·laborar eficaçment amb equips de treball, assumint responsabilitats i funcions de lideratge i contribuint a la millora i al desenvolupament col·lectiu.

Conèixer els factors psicosocials que es troben presents en una situació laboral i estan directament relacionats amb l'organització, el contingut del treball i la realització de la tasca, i que tenen capacitat per a afectar tant el benestar o la salut (física, psíquica o social) del treballador com el desenvolupament del treball.

Conèixer els mètodes de valoració del risc d'accident i aplicar-ho a la pràctica.

Conèixer i aplicar tècniques de comunicació, informació, negociació i resolució de conflictes en les organitzacions.

Conèixer i comprendre, des del mateix àmbit de la titulació, les desigualtats per raó de sexe i gènere en la societat; integrar les diferents necessitats i preferències per raó de sexe i de gènere en el disseny de solucions i resolució de problemes.

Conèixer i comprendre els aspectes interrelacionals del binomi medi ambient-salut laboral.

Conèixer i comprendre la importància del respecte a la igualtat de gènere, d'acord amb la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i d'homes, i amb el principi d'igualtat de tracte i no-discriminació per raó de naixement origen nacional o ètnic, religió, convicció o opinió, edat, discapacitat orientació sexual, identitat o expressió de gènere, característiques sexuals, malaltia, situació socioeconòmica o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.

Conèixer i comprendre la importància del respecte als drets humans i drets fonamentals; els valors democràtics, la llibertat de pensament i de càtedra, la tolerància i el reconeixement i respecte a la diversitat, l'equitat de totes les ciutadanes i de tots els ciutadans, l'eliminació de tot contingut o pràctica discriminatòria, la cultura de la pau i de la participació, entre altres.

Conèixer i ser capaç d'aplicar les diferents modalitats d'organització preventiva en l'empresa (requisits de constitució, formació requerida...).

Conèixer les avaluacions de riscos (relatius a higiene industrial, seguretat en el treball i ergonomia i psicosociologia aplicada) amb la màxima seguretat per a l'operador i el medi ambient.

Conèixer les obligacions genèriques i específiques en prevenció de riscos laborals i ser capaç d'assessorar sobre cadascuna de les obligacions en què es concreta el deure de protecció.

Desenvolupar la capacitat assertiva per a iniciar, dirigir i facilitar la participació en grups, promovent les relacions interpersonals.

Desenvolupar la capacitat d'iniciativa, pensament crític i creativitat.

Planificar, assessorar i prendre decisions amb criteris ètics i legals.

Realitzar cerques en la literatura científica i analitzar i interpretar rigorosament els resultats dels estudis científics duts a terme en l'àmbit de la seguretat i salut en el treball.

Saber analitzar necessitats i demandes dels destinataris de les funcions del tècnic en PRL considerant diferents contextos.

Saber comunicar-se de manera efectiva, tant oralment com per escrit, adaptant-se a les característiques de la situació i de l'audiència.

Saber realitzar una avaluació de riscos psicosocials.

Ser capaç d'actuar amb autonomia en l'aprenentatge, prenent decisions fonamentades en diferents contextos, emetent judicis sobre la base de l'experimentació i l'anàlisi, i transferint el coneixement a noves situacions.

Ser capaç d'analitzar problemes nous amb els coneixements i instruments apresos i raonar de manera rigorosa i sistemàtica.

Ser capaç d'aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.

Ser capaç d'aplicar els fonaments i mètodes de la investigació qualitativa i quantitativa per a l'estudi i l'anàlisi dels elements relacionats amb la prevenció de riscos laborals en tots els seus nivells d'actuació.

Ser capaç d'avaluar l'impacte, les causes i les conseqüències dels accidents i malalties laborals vinculades als riscos psicosocials.

Ser capaç de contribuir al disseny, desenvolupament i execució de solucions que donen resposta a demandes socials, tenint en compte com a referent els objectius de desenvolupament sostenible.

Ser capaç de desenvolupar raonament crític i autocrític en l'àmbit de la titulació, considerant aspectes com ara l'ètica professional, els valors morals i les implicacions socials de les diferents activitats realitzades.

Ser capaç de mesurar i obtenir dades rellevants per al diagnòstic organitzacional en matèria de riscos laborals.

Ser capaç de planificar l'acció preventiva i proposar mesures per al control i la reducció dels riscos.

Ser capaç de proposar solucions creatives i innovadores a situacions o problemes complexos, propis de l'àmbit de coneixement, per a donar resposta a les diverses necessitats professionals i socials.

Ser capaç de realitzar activitats d'informació i formació de caràcter general, a tots els nivells, i en les matèries pròpies de la seua àrea d'especialització.

Ser capaç de vigilar el compliment dels programes de control i reducció de riscos i efectuar personalment les activitats de control de les condicions de treball que tinga assignades.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Factors de naturalesa psicosocial, estrès i altres problemes psicosocials.

- 1.1. Psicosociologia aplicada en matèria de prevenció de riscos laborals.
- 1.2. Psicologia de la Salut Ocupacional.
- 1.3. Delimitació conceptual: factors i riscos psicosocials, estrès laboral, i afrontament.
- 1.4. El procés de l'estrès laboral: aproximacions psicofisiològica i psicosocial.
- 1.5. Prevalença dels riscos psicosocials en el treball i de les seues conseqüències.
- 1.6. Aproximacions teòriques a l'estudi de la conducta organitzacional: estructura, grup i individu.
- 1.7. L'organització com a conjunt de sistemes.

2. Característiques de l'empresa, estructura de l'organització, i lloc de treball.

- 2.1. Estratègia i disseny de l'organització.
- 2.2. Organització i empresa: concepte i característiques.
- 2.3. Estructura organitzacional.
 - 2.3.1. Concepte d'estructura organitzacional.
 - 2.3.2. Dimensions estructurals i contextuals.
 - 2.3.3. Configuracions estructurals.
- 2.4. Estructura organitzacional i salut ocupacional.
- 2.5. El disseny del treball.
 - 2.5.1. Conceptes rellevants: tasques, llocs, i rols laborals.
 - 2.5.2. Descripció i anàlisi de llocs.

3. Característiques de l'individu.

- 3.1. Organització, individu i salut.
- 3.2. Característiques biogràfiques.
- 3.3. Característiques aptitudinals.
- 3.4. Característiques de personalitat

4. Càrrega mental de treball.

- 4.1. Definició: processos cognitius, diferències individuals, i factors socials externs.
- 4.2. Conseqüències de la càrrega mental: fatiga mental i errors.
- 4.3. Models de processament i de càrrega mental.
 - 4.3.1. Models de filtre (o "coll de botella").
 - 4.3.2. Models de recursos o de capacitat de processament.
 - 4.3.3. Models de càrrega mental.
- 4.4. Avaluació de la càrrega mental: el mètode NASA-TLX.
- 4.5. Intervenció.

5. Conseqüències dels riscos psicosocials en el treball.

- 5.1. Deteriorament de la qualitat de vida laboral.
- 5.2. Baixa satisfacció laboral.
- 5.3. Disfuncions i problemes de salut.
- 5.4. Síndrome de cremar-se pel treball (burnout).
- 5.5. Problemes familiars i socials.
- 5.6. Conseqüències per a l'organització: absentisme i presentisme
- 6. Fases del procés d'avaluació de factors i riscos psicosocials.**
- 6.1. Fase d'identificació dels factors de risc.
- 6.2. Fase d'elecció de la metodologia.
- 6.3. Fase de planificació i realització del treball de camp.
- 6.4. Fase d'anàlisi dels resultats i elaboració de l'informe.
- 6.5. Fase d'elaboració i aplicació del programa d'intervenció.
- 6.6. Fase de seguiment i control de les mesures adoptades.
- 6.7. Requisits que ha de complir un mètode d'avaluació de factors psicosocials.
- 6.8. Requisits dels qüestionaris

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	30,00
Pràctiques a l'aula	15,00
Total hores	45,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	2,50
Elaboració de treballs individuals o en grup	30,00
Estudi i treball autònom	35,00
Preparació de classes	0,00
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	67,50

METODOLOGIA DOCENT

1. Escolta participativa i crítica.
2. Discussions de grup.
3. Tutories individuals.
4. Utilització de tecnologies informàtiques.
5. Presentacions en públic.
6. Lectura i anàlisi de documents científicotècnics.
7. Recerca i anàlisi de documentació.
8. Utilització d'instruments de mesura i d'avaluació.
9. Redacció d'informes

AVALUACIÓ

1. Exàmens escrits, incloent proves objectives o semiobjectives, resolució de problemes, proves de resposta breu, assaig, resolució de casos u altres opcions similars. Representa un 70% de la qualificació final de l'assignatura. En els casos en què hi hagi indicis raonables que un examen, prova o activitat avaluable no ha estat realitzat íntegrament per la persona matriculada o es pugui haver produït una vulneració de les normes d'integritat acadèmica, el professorat pot requerir la realització d'una prova individual de verificació d'autoria. Sense detriment de qualsevol altra mesura que es pugui aplicar d'acord amb la normativa de la universitat.
2. Elaboració d'informes de caràcter aplicat o pràctic sobre els continguts de la matèria. Representa el 30% de la qualificació final de la assignatura. La redacció de els informes i treballs ha de tenir un nivell corresponent a un postgrau universitari per ser avaluats (ortografia, gramàtica, semàntica ...). No es acceptaran informes manuscrits i la seva avaluació es farà d'acord amb la rúbrica disponible a l'aula virtual. El professor podrà exigir la presentació a classe dels mateixos sent un requisit per poder aprovar-los tenir aprovat (5 sobre 10) tant el contingut de l'informe lliurat com la seva presentació (5 sobre 10 a cada part). En cas de necessitar recuperar la presentació, el professor explicarà a classe el procés a realitzar per fer-ho.
3. La assistència a un mínim percentual de classes podrà ser valorada com requisit indispensable per ser avaluat a les activitats vinculades a aquestes classes, doncs es realitzaran activitats que ajusten a la condició de avaluació continua. Aquestes activitats i la qualificació que deriva de elles NO seran recuperables mitjançant la realització d'un altre tipus de proves.

Per obtenir Matrícula de Honor, es té que tenir una nota mínima de 9. A partir de aquesta nota, la decisió d'atorgar aquesta MH dependrà del professor/a que podrà establir una activitat extra per obtenir-la a més de considerar el treball realitzat al llarg del curs.

Requisits mínims.

Nota mínima de tall a l'avaluació teòrica i pràctica per poder sumar la nota de les dues parts. Obtenir almenys un 5 sobre 10 en la valoració de continguts teòrics (exàmens escrits) i pràctics (elaboració de informes). Si la nota ca inferior a alguna de aquestes parts, no es sumarà la nota de els altres sistemes d'avaluació quedant reflectida a l'acta només la qualificació del examen de continguts teòrics, o la del informe de pràctiques cas de no presentar-se al examen de continguts teòrics. És requisit per poder aprovar l'assignatura la presentació i l'obtenció almenys d'un cinc sobre 10 dels informes de pràctiques. En aquelles situacions on no s'hagin presentat els informes de pràctiques o que s'hagin suspès, fins i tot aprovant l'examen i obtenint una nota ponderada de cinc caldrà recuperar aquests informes o treballs.

Segons es estableix a Article 13. d) del *¿* Estatut de l'Estudiant Universitari *¿* (RD 1791/2010, de 30 de desembre), els estudiants s'han d'abstenir d'utilitzar o cooperar en la utilització de procediments fraudulents a les proves d'avaluació, als treballs que es realitzin o als documents oficials de la universitat. El professorat comprovarà amb els mitjans de què disposa la Universitat de València si es ha produït plagi o còpia total o parcial. En cas que es detecti es procedirà a suspendre l'estudiant en la matèria i a incoar les mesures disciplinàries establertes a la normativa vigent. Davant de pràctiques fraudulentes, es procedirà segons el que determina el Protocol d'actuació davant de pràctiques fraudulentes de la Universitat de València (ACGUV 123/2020): <https://www.uv.es/sgeneral/Protocolos/C83sp.pdf>. La qualificació de l'assignatura quedarà sotmesa al que disposa el Reglament d'avaluació i Qualificació de la Universitat de València per a títols de Grau i Màster (ACGUV 108/2017 de 30 de maig del 2017). http://www.uv.es/graus/normatives/2017_108_Reglament_avaluacio_qualificacio.pdf

L'ús d'IA o d'altres suports tecnològics en els diferents treballs ha d'estar degudament justificada i explicada a l'annex corresponent, la utilització d'aquestes eines sense la inclusió d'aquesta explicació suposarà el suspens automàtic de l'activitat en qüestió, i es incoaran les mesures disciplinàries establertes a la normativa vigent . La qualificació de l'assignatura queda sotmesa a allò que disposa el Reglament d'Avaluació i Qualificació de la Universitat de València per a títols de Grau i Màster (ACGUV 108/2017 de 30 de maig de 2017). http://www.uv.es/graus/normatives/2017_108_reglament_avaluacio_qualificacio.pdf

Declaració d'ús IA

El/la autor/a ha de declarar explícitament l'ús de qualsevol eina d'IA a les seves feines. Aquesta declaració s'ha d'incloure a la secció titulada Declaració d'ús d'IA a l'apartat d'Annexos d'aquest manuscrit, després de les referències.

1. L'autor ha de proporcionar la informació següent:

- Nom i versió de les eines de IA utilitzades
- Breu descripció de com es va utilitzar la IA, per exemple, per generar parts del text, assistència a la revisió de literatura, edició i revisió de l'esborrany, anàlisi de dades, traducció, o altres funcions.

2. Citació

Els/les autors/es han de citar adequadament l'eina d'IA utilitzada a la secció de referències, seguint el format de citació estàndard de la revista. Per exemple:

OpenAI . (2024). ChatGPT GPT-4o [Large language model]. <https://chat.openai.com/chat>

Anthropic . (2024). Claude 3.5 Sonnet [Large language model]. <https://www.claude.ai/>

3. Límits d'ús

- La IA generativa no ha de ser utilitzada per crear o manipular dades de recerca.
- L'ús d'IA no eximeix els autors de la seva responsabilitat sobre el contingut del manuscrit.
- Els autors han de revisar i editar acuradament qualsevol text generat per IA per garantir-ne la precisió i la rellevància, especialment davant el risc d'al·lucinació de la IA generativa.

Serà de aplicació la normativa de la Universitat sobre impugnació de exàmens.

BIBLIOGRAFIA

Bàsiques

- Gil-Monte, P. R. (2011). Psicosociología aplicada. En, C. L. Alfonso, C. Salcedo y I. Rosat (Coord.), Prevención de riesgos laborales: instrumentos de aplicación (2ª ed., pp. 1175-1270). Valencia: Tirant Lo Blanch.
- Gil-Monte, P. R. (Coord.) (2014). Manual de Psicosociología Aplicada a la prevención de los riesgos laborales. Madrid: Pirámide.

Complementàries

- Gil-Monte, P. R. (2005). El síndrome de quemarse por el trabajo (burnout): una enfermedad laboral en la sociedad del bienestar. Madrid: Pirámide.
- Gil, F. y Alcover, C. M. (2003) (Coord.). Introducción a la Psicología de las Organizaciones. Madrid: Alianza.
- González, J. L., Moreno, B. y Garrosa, E. (2005). Carga mental y fatiga laboral. Teoría y evaluación. Madrid: Pirámide.
- Meliá, J. L. et al. (2006). Principios comunes para la evaluación de riesgos psicosociales en la empresa. En Meliá, J. L. et al. (Comp.), Perspectivas de intervención en riesgos psicosociales. Evaluación de riesgos (pp. 13-36). Barcelona: Foment del Treball Nacional.
- Arquer, I y Nogareda, C. (2000). Estimación de la carga mental de trabajo: el método NASA TLX. NTP 544

del INSHT.

- Díaz, L. (1999). *Psicología del Trabajo y de las Organizaciones*. Concepto, historia y método. Santa Cruz de Tenerife: Resma.
- Leka, S. y Houdmont, J. (Eds.) (2010). *Occupational Health Psychology*. Oxford: Wiley-Blackwell.
- Mintzberg, H. (1988). *La estructuración de las organizaciones*. Barcelona: Ariel.
- Oncins, M y Almodóvar, A. (1997). *Factores psicosociales: fases para su evaluación*. NTP 450 del INSHT. Disponible en: http://www.mtas.es/insht/information/Ind_temntp.htm
- Nogareda, C. y Almodóvar, A. (2006). *El proceso de evaluación de los factores psicosociales*. NTP 702 del INSHT. Disponible en: http://www.mtas.es/insht/information/Ind_temntp.htm

- Sierra Hernáiz, E., & Vallejo Dacosta, R. M. (Eds.). (2024). *Prevención de riesgos laborales y perspectiva de género* (N. J. Ayerra Duesca & N. Herrero Tomás, coords.). Aranzadi.

- Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad. (2015). *Herramienta de apoyo nº 10: Salud y riesgos laborales con perspectiva de género*. Igualdad en la Empresa. https://www.igualdadenlaempresa.es/recursos/herramientas/docs/herramienta-de-apoyo-n-10-salud-y-riesgos-laborales-con-perspectiva-de-genero_r2.pdf